

bent: Accedit quis v.g. necessario quodam casu impulsus alium, atque ab ipso, quantum nummorum pro tempore ac lucrandi occasione opus habet, expetit. Cujus precibus locum alter daturus pecuniam, quam petiit, numerat. Postea vero uterque contrahunt ea quidem lege, ut debitor restituta sorte in lucri quoque partem, quam ex mutuata pecunia percepturus est, creditorem admittat. Neque tamen necessarium esse dixerim, ut pecunia semper fœnoris loco reponatur, cum plures aliæ res vicem illius implere valeant. Quemadmodum nec expressus semper contractus requiritur tacito ad eandem obligationem sufficiente. Ita Judæis quoddam usuræ erat genus, quod **רַבִּיהָ אֶבְקָ** pulverem usuræ vocabant. Ubi non opus erat, ut certi quid lege constitutum solveretur, verum istud satis esset, si debitor, quicquid fuerit, ob acceptam pecuniam creditori præstisset; ut, si quid donaret vel antequam pecuniam acciperet, vel postquam eam obtinuerat nullo obligatus pacto; vel certe si humanitatis officia alteri præter morem exhiberet. Ita vetitum debitori erat v.g. creditorem salutare, aut laudare eum; quia & hoc officium lucri speciem præ se ferre visum est. Causa hæc erat, quod lege divina Deut. XXIII. infra adducenda cautum sit, ne quis morsum inferat fratri suo per usurum pecuniæ aut per usuram **דְּבָרָה** cujuscunque rei (verbi.) Nec debitor docendi munus creditori præstare poterat, nisi idem ante acceptam pecuniam præstisset. Conf. Seld. de jure Nat. & Gent. juxta doctrinam Ebraeorum L: VI. c. 9. p. 752. Quia vero pleraque hæc ut & multa alia pretio æquivalent, quanquam certo pacto non constituantur, non video cur usuræ in locum succedere nequeant.

§. III. Conspectaitaque usuræ materia nunc quid licitum sit, quæritur? Idque patescit ex considerandis hominum actionibus, quas triples esse novimus, bonas, malas, ac denique licitas. Bonæ nobis vocantur, quæ cum lege aliqua congruunt; malæ contra, quæ discrepant ab eadem. Licitæ autem sunt, de quibus in neutram partem lex aliquid disponit. Quæ ultima actionum species melius adhuc ex eo perspicitur, quod illicitum dicimus. Uti enim hoc est, quod lege quacunque prohibetur, ita vi oppositionis alterum seu licitum est, quod nusquam prohibetur. Cæterum hoc ipsum duplicis esse generis vulgo advertitur. Quædam enim plene licita sunt, quæ etiam jus licite agendi concedunt; quædam vero minus plene licita dicuntur, quæ nimirum vel impunitatem dant à pœna, vel libertatem ab impedimento, vel utrumque. Quod au-